

הידעתם?

בסקר שנערך בשנת 1990 נשאלו ישראלים על מספר שעות הפנאי שיש להם ביום חול ממוצע. גברים דיווחו שיש להם מעט יותר מחמש שעות פנאי ביום. נשים דיווחו על מעט פחות מחמש שעות ביום. גברים דיווחו כי מתוך שעות אלה, שעתיים בממוצע הם צופים בטלוויזיה. הנשים, לעומת זאת, צפו בטלוויזיה כשעה וחצי. כמה שעות פנאי יש לכם ביום? כיצד אתם מנצלים אותן?

מקובלת היא החלוקה של המצוות למצוות שבין אדם למקום למצוות שבין אדם לחברו. גדולה מצווה זו של שביעית שכרוכים ומשתלבים בה שני התכנים גם יחד; וכמבנה על המדקף ועולה מעל שני תכנים אלה - מצווה שבין אדם לעצמו, בהיותה מיועדת לפתוח לאדם אופקים חדשים לשלמות והשתלמות.
(הרב שאול ישראלי, השמיטה במהלך הדורות, תש"ח)

- מדוע השמיטה היא מצווה שבין אדם למקום?
- מדוע השמיטה היא מצווה שבין אדם לחברו?
- למה מתכוון הרב ישראלי באומרו שהשמיטה היא "מצווה שבין אדם לעצמו"?
- מתוך הרעיונות שהעלינו במהלך הלימוד בחודשים האחרונים, הביאו דוגמאות של רעיונות המממשים את השמיטה כמצווה שבין אדם למקום, כמצווה שבין אדם לחברו וכמצווה שבין אדם לעצמו.

אילן שרף, פיקיוקי

משמיטה למעשה

אילו "אופקים חדשים לשלמות והשתלמות" הייתם רוצים לפתח עבורכם? מסדו בבית או בכיתה 'זמן שמיטה' – משבצת זמן קבועה המוקדשת לכך: זמן שבו אתם חושבים, בוהים, משוחחים, משחקים, קוראים, עוסקים בתחביב חדש, ומקיימים את מצוות השמיטה כמצווה שבין אדם לבין עצמו. קצת כמו בשיר הזה:

